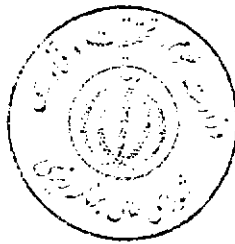

جمهوری اسلامی ایران
وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
شورای عالی برنامه‌ریزی

مشخصات کلی برنامه و سرفصل دروس
دوره کارشناسی علوم قرآن و حدیث

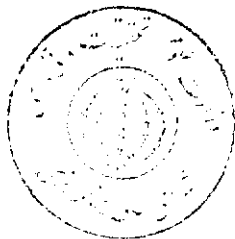

گروه علوم انسانی

مصوب چهارصد و ششمین جلسه شورای عالی برنامه‌ریزی
مورخ ۱۳۷۹/۱۰/۱۸

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

برنامه آموزشی دوره کارشناسی علوم قرآن و حدیث

گروه: علوم انسانی

رشته: علوم قرآن و حدیث

کد رشته:

شورای عالی برنامه ریزی در چهار جلسه نهمین جلسه مورخ ۱۳۷۹/۱۰/۱۸ بر اساس طرح دوره کارشناسی علوم قرآن و حدیث که توسط گروه علوم انسانی تهیه شده و به تأیید رسیده است، برنامه آموزشی این دوره را در سه فصل مشخصات کلی، برنامه و سرفصل دروس، به شرح زیر تصویب کرده، و مقرر می دارد:

ماده (۱) برنامه آموزشی دوره کارشناسی علوم قرآن و حدیث از تاریخ تصویب برای کلیه دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی کشور که مشخصات زیر را دارند لازم الاجرا است.
الف: دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی که زیر نظر وزارت علوم، تحقیقات و فناوری اداره می شوند.

ب: مؤسساتی که با اجازه رسمی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و بر اساس قوانین تاسیس می شوند و بنابراین تابع مصوبات شورای عالی برنامه ریزی می باشند.
ج: مؤسسات آموزش عالی دیگر که مطابق قوانین خاص تشکیل می شوند و باید تابع ضوابط دانشگاهی جمهوری اسلامی ایران باشند.

ماده (۲) این برنامه از تاریخ ۱۳۷۹/۱۰/۱۸ برای دانشجویانی که از این تاریخ به بعد وارد دانشگاه می شوند لازم الاجرا است و برنامه قبلی با همین عنوان منسوخ می شود.

ماده (۳) مشخصات کلی، برنامه درسی و سرفصل دروس دوره کارشناسی رشته علوم قرآن و حدیث در سه فصل مشخصات کلی، برنامه و سرفصل دروس برای اجرا به معاونت آموزشی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری ابلاغ می شود.

رأی صادره چهارصد و ششمین جلسه شورای عالی برنامه‌ریزی
مورخ ۱۳۷۹/۱۰/۱۸
در خصوص برنامه آموزشی دوره کارشناسی علوم قرآن و حدیث

۱) برنامه آموزشی دوره کارشناسی علوم قرآن و حدیث که از طرف گروه علوم
انسانی پیشنهاد شده بود، با اکثریت آراء به تصویب رسید.

۲) این برنامه از تاریخ تصویب قابل اجرا است.

رأی صادره چهارصد و ششمین جلسه شورای عالی برنامه‌ریزی مورخ ۱۳۷۹/۱۰/۱۸ در مورد
برنامه آموزشی دوره کارشناسی علوم قرآن و حدیث صحیح است، به مورد اجرا گذاشته شود.

دکتر مصطفی معین

وزیر علوم، تحقیقات و فناوری

دکتر علی شریعتمداری

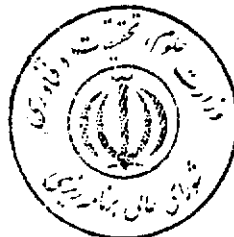
رییس گروه علوم انسانی

اس

رونوشت: به معاونت محترم آموزشی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
خواهشمند است به واحدهای مجری ابلاغ فرماید.

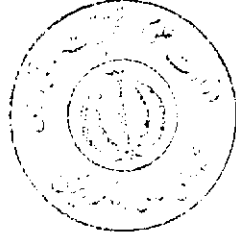
دکتر سید محمد کاظم نائینی

دبیر شورای عالی برنامه‌ریزی

۲۴ - مواد و ضرایب امتحانی

۲	۱- زبان عربی
۴	۲- قرائت و ترجمه قرآن
۲	۳- عقاید اسلام
۲	۴- احکام شرعی

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

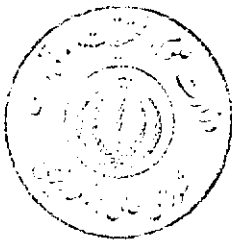
فصل اول

مشخصات کلی دوره کارشناسی علوم قرآن و حدیث

۱ - تعریف و هدف

به منظور تربیت و تأمین نیروی انسانی متعهد و آگاه به فرهنگ و معارف اسلامی و با توجه به لزوم تحول در برنامه‌های درسی، اقدام به تهیه و تدوین برنامه درسی مقطع کارشناسی شده است.

اهداف این برنامه عبارتند از:

- ۱ - ارتقا، کیفی برنامه‌های درسی
- ۲ - ارائه برنامه‌ای متناسب با نیازهای آموزشی روز
- ۳ - برقراری تناسب بیشتر بین دروس قرآنی و حدیثی
- ۴ - تأکید بر گسترش کمی و کیفی دروس عربی

۲ - تعداد و نوع دروس

مجموع واحدهای درسی در این برنامه ۳۵ واحد است که در سه محور زیر طبقه‌بندی می‌شود:

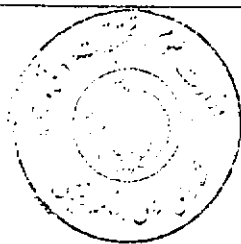
- ۱ - دروس عمومی: (۱۰) واحد
- ۲ - دروس پایه: (۶۸) واحد
- ۳ - دروس تخصصی: (۵۷) واحد

۳ - شرایط ورود و پذیرش دانشجویان

- ۱ - داشتن مدرک تحصیلی دیپلم متوسطه در همه رشته‌ها
- ۲ - گذراندن دروس پیشنیاز و کمبود برای داوطلبانی که به این دروس نیاز داشته باشند، الزامی است.
- ۳ - داوطلبان پس از معرفی از سوی سازمان سنجش آموزش کشور موظفند در آزمون اختصاصی و مصاحبه علمی شرکت کنند.

ب: دروس پایه

کلاس درس	نام درس	تعداد واحد	نظری	عملی	ساعات تدریس	پستنیاز یا امتحان ارائه دروس
۱-۶	مکالمه زبان عربی (۱)	۱		×	۳۲	
۲-۶	مکالمه زبان عربی (۲)	۱		×	۳۲	مکالمه زبان عربی (۱)
۱-۷	صرف (۱)	۲	×		۳۲	
۲-۷	صرف (۲)	۲	×		۳۲	صرف (۱)
۱-۸	نحو (۱)	۲	×		۳۲	ضمزمان یا صرف (۱)
۲-۸	نحو (۲)	۲	×		۳۲	نحو (۱)
۳-۸	نحو (۳)	۲	×		۳۲	نحو (۱)
۲-۹	نحو (۴)	۲	×		۳۲	تجزیه و ترکیب (۱)
۵-۸	نحو (۵)	۲	×		۳۲	نحو (۴)
۱-۹	تجزیه و ترکیب (۱)	۲	×		۳۲	
۴-۸	تجزیه و ترکیب (۲)	۲	×		۳۲	نحو (۱)
۱-۱۰	ترجمه عربی به فارسی (۱)	۲	×		۳۲	نحو (۵)
۲-۱۰	ترجمه عربی به فارسی (۲)	۲	×		۳۲	ترجمه عربی به فارسی (۱)
۱-۱۱	انشاء (۱)	۱	×		۱۶	مکالمه (۲)
۲-۱۱	انشاء (۲)	۱	×		۳۲	انشاء (۱)
۱-۱۲	آزمایشگاه زبان عربی (۱)	۱		×	۳۲	مکالمه (۱)
۲-۱۲	آزمایشگاه زبان عربی (۲)	۱		×	۳۲	مکالمه (۲)
۱۳	قرائت متون معاصر و مطبوعات	۲	×	×	۴۸	تجزیه و ترکیب (۱)
۱۴	قرائت متون علوم قرآنی و تفسیری	۲	×	×	۴۸	تجزیه و ترکیب (۱)
۱۵	قرائت و درک متون حدیث و سیره	۲	×	×	۴۸	تجزیه و ترکیب (۲)
۱۶	قرائت متون ادبی قبل و بعد از اسلام	۲	×	×	۴۸	تجزیه و ترکیب (۲)
۱-۱۷	علوم بلاغت (۱)	۲	×		۳۲	نحو (۵)
۲-۱۷	علوم بلاغت (۲)	۲	×		۳۲	علوم بلاغت (۱)
۱-۱۸	عقاید (۱)	۲	×		۳۲	—

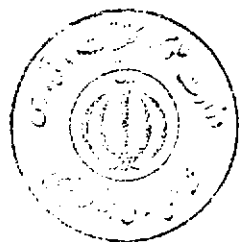

فصل دوم : فهرست عناوین دروس

الف: دروس عمومی (فرهنگ و معارف و عقاید اسلامی و آنگاه میان دروس)

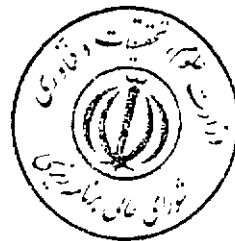
کد درس	نام درس	تعداد نظری		پشتیبان یا زمان ارائه درس
		واحد	ساعت	
۱	فارسی	۳	×	۴۸
۲	زبان خارجی	۳	×	۴۸
۳	توسع بدنی (۱)	۱	×	۳۳
۴	تربیت بدنی (۳)	۱	×	۳۳
۵	تعلیم و تربیت اسلامی	۲	×	۳۳
۶	معارف اسلامی (۱)	*	*	*
۷	معارف اسلامی (۲)	*	*	*
۸	تاریخ اسلام	*	*	*
۹	انقلاب اسلامی ریشه های آن از قرن سیزدهم	*	*	*
۱۰	متون اسلامی (آیات و احادیث)	*	*	*
	جمع	۱۰		

* از مجموع ۲۰ واحد دروس عمومی مصوب شورای عالی برنامه ریزی ۱۰ واحد به شرح فوق برای دوره کارشناسی انتخاب شده و بقیه به علت اینکه بصورت کاملتری در دوره تخصصی برنامه ریزی شده است از جدول واحدهای عمومی حذف گردید.

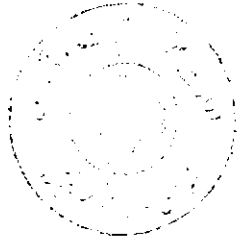
ج: دروس تخصصی

کد درس	نام درس	تعداد واحد	نظری	عملی	ساعات تدریس	پیشنیاز یا زمان ارائه درس
۱-۲۸	اعراب قرآن (۱)	۲	×		۳۲	تجزیه و ترکیب (۲)
۲-۲۸	اعراب قرآن (۲)	۲	×		۳۲	اعراب قرآن (۱)
۲۹	تاریخ قرآن	۲	×		۳۲	—
۳۰	تاریخ تفسیر	۲	×		۳۲	—
۳۱	اصول و مقدمات تفسیر	۲	×		۳۲	—
۳۲	شیوه‌های تفسیری	۲	×		۳۲	اصول و مقدمات تفسیر و تاریخ تفسیر
۳۳	تاریخ حدیث (۱)	۲	×		۳۲	—
۳۴	تاریخ حدیث (۲)	۲	×		۳۲	—
۳۵	درایة الحدیث	۲	×		۳۲	تاریخ حدیث (۱) و (۲)
۳۶	فقه الحدیث (۱)	۲	×		۳۲	درایة الحدیث
۳۷	فقه الحدیث (۲)	۲	×		۳۲	فقه الحدیث (۱)
۳۸	جوامع حدیثی	۲	×		۳۲	تاریخ حدیث (۱) و (۲)
۳۹	مفردات قرآن	۲	×		۳۲	—
۴۰	علوم قرآن (۱)	۲	×		۳۲	—
۴۱	علوم قرآن (۲)	۲	×		۳۲	علوم قرآن (۱)
۴۲	علوم قرآن (۳)	۲	×		۳۲	علوم قرآن (۱)

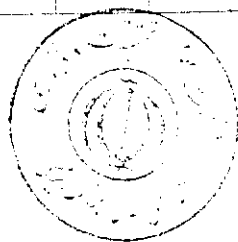

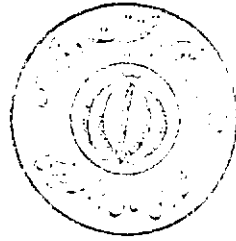
ردیف	عنوان	دوره	نوع	اعتبار	ساعت
۱۸-۲	عقاید (۲)	۳۲	x	۲	۳۲
۱۹	تجوید و ادب تلاوت	۳۸	x	۲	۳۸
۲۰	منطق	۳۲	x	۲	۳۲
۱-۲۱	تاریخ اسلام (۱)	۳۲	x	۲	۳۲
۲-۲۱	تاریخ اسلام (۲)	۳۲	x	۲	۳۲
۲۲	روش تحقیق	۳۲	x	۲	۳۲
۱-۲۳	زبان خارجی تخصصی (۱)	۳۲	x	۲	۳۲
۲-۲۳	زبان خارجی تخصصی (۲)	۳۲	x	۲	۳۲
۳-۲۳	زبان خارجی تخصصی (۳)	۳۲	x	۲	۳۲
۲۴	مبانی اصول فقه	۳۲	x	۲	۳۲
۲۵	مبانی فقه	۳۲	x	۲	۳۲
۲۶	آشنایی با کلمات علوم اسلامی	۳۲	x	۲	۳۲
۲۷	آشنایی با ادیان بزرگ در کتب آنها	۳۲	x	۲	۳۲
	جمع			۶۸	

کد درس	نام درس	تعداد نظری	تعداد عملی	ساعات تدریس	پیشنیاز یا زمان ارائه درس
۴۳	علوم قرآن (۴)	۲	×	۳۲	علوم قرآن (۱)
۴۴	علوم قرآن (۵)	۲	×	۳۲	علوم قرآن ۱، ۲، ۳ و ۴
۴۵	تفسیر قرآن (۱)	۴	×	۶۴	اصول و مقدمات تفسیر
۴۶	تفسیر قرآن (۲)	۴	×	۶۴	اصول و مقدمات تفسیر
۴۷	تفسیر قرآن (۳)	۴	×	۶۴	اصول و مقدمات تفسیر
۴۸	تفسیر قرآن (۴)	۴	×	۶۴	اصول و مقدمات تفسیر
۴۹	نهج البلاغه (۱)	۲	×	۳۲	—
۵۰	نهج البلاغه (۲)	۲	×	۳۲	نهج البلاغه (۱)
۵۱	سبک های تلاوت و حفظ قرآن	۱	×	۳۲	تجوید و آداب تلاوت
	جمع	۵۷			

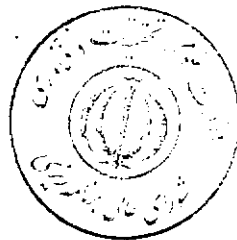
فصل سوم برنامه و سرفصل دروس

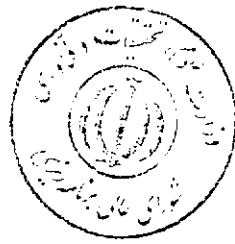
الف - دروس عمومی

این دروس مطابق سرفصلهای مصوب شورای عالی

برنامه ریزی ارائه می‌شود.

ب - دروس پایه

مکالمه زبان عربی (۱)

کد درس (۶ - ۵)
ساعات تدریس: (۳۳ ساعات)

تعداد واحد: ۱

نوع واحد: عملی

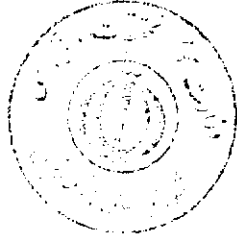
پیشنیاز: ندارد

هدف: توانا ساختن دانشجو بر مکالمه و درک محاورات روزمره عربی

سر فصل دروس:

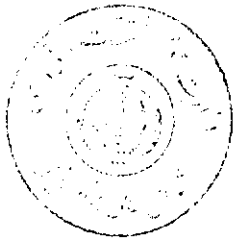
کار علمی استاد و دانشجو با تکیه بر منابع ذیل:

- ۱ < تعليم اللغة العربية - مجمع علمي اسلامي
- ۲ < تعليم المحادثة العربية
- ۳ < المدخل الى تعلم مکالمه العربية
- ۴ < العربية للتأشئين

مکالمه زبان عربی (۲)

کد درس (۶-۲)
ساعت تدریس: (۳۲ ساعت)

تعداد واحد: ۱
نوع واحد: عملی
پیش‌نیاز: مکالمه (۱)

هدف: توانا ساختن دانشجو بر مکالمه و درک محاورات روزمره عربی

سر فصل درس:

◀ کار علمی استاد و دانشجو با تکیه بر منابع مذکور در درس مکالمه (۱)

صرف (۱)

کد درس (۷-۱)
ساعت تدریس: (۳۲ ساعت)

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: ندارد

هدف: آشنایی با قواعد صرف زبان عربی

سرفصل درس:

- ◁ نظم - کلمه و اقسام آن
- ◁ وزن و مبحث فعل
- ◁ اقسام فعل - اوزان فعل (ثلاثی - رباعی - مجرد - مزید)
- ◁ صحیح و معتل
- ◁ لازم و متعدی
- ◁ معلوم و مجهول
- ◁ نون تاکید
- ◁ ابدال، اعلال، ادغام
- ◁ منصرف و جامد

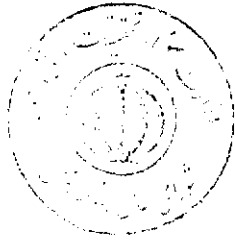
منابع:

- ۱- تصریف - مجمع علمی اسلامی ۲- صرف ساده ۳- زبان قرآن - حمید محمدی ۴- صرف
- میر - مجمع علمی اسلامی ۵- مبادئ العربية - تنقیح حمید محمدی

صرف (۱)

کد درس (۷-۱)
ساخت تدریس (۲۲-است)

تعداد واحد: ۲
نوع واحد: نظری
پیشنیاز: صرف (۱)

هدف: آشنایی با قواعد صرف زبان عربی

سرفصلها دروس:

- ▷ اوزان اسم
- ▷ جامد و مشتق، انواع مشتق
- ▷ مفرد، مثنی و جمع
- ▷ مذکر و مؤنث
- ▷ نکره، معرنه و اقسام آن
- ▷ مصدر و اقسام آن
- ▷ تصغیر
- ▷ نسبت
- ▷ ترخیم

منابع دروس:

- همان منابع درس صرف (۱)

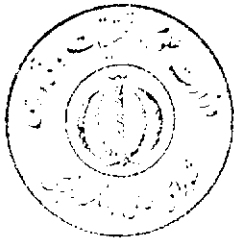
نحو (۱)

کد درس (۸-۱)
ساعت تدریس: (۳۲ ساعت)

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: همزمان یا صرف یک ارائه شود

هدف: آشنایی با دستورات و قواعد نحو زبان عربی

سرفصل درس:

◀ مبحث اسم از کتاب «الهدایة فی النحو»

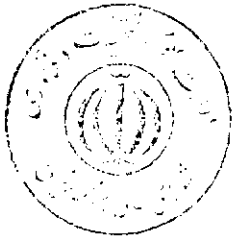
منابع:

۱- کتاب الهدایه - مجمع علمی اسلامی ۲- مبادئ العربیة رشید شرتونی با تنقیح حمید محمدی

نحو (۲)

کد درس (۸ - ۲)
ساعت تدریس: (۳۲ ساعت)

تعداد واحد: ۲
نوع واحد: نظری
پیشنیاز: نحو (۱)

هدف: آشنایی با دستورات و قواعد نحو زبان عربی

سرفصل درس:

◀ مباحث فعل و حرف از کتاب «الهدایة فی النحو»

منابع درس:

۱ - قسمت دوم از کتاب «الهدایة فی النحو» ۲ - مبادئ العربية - رشید شرتونی با تنقیح حمید محمدی

نحو (۳)

کتاب: (۳۰) ساعت
ساعت تدریس: (۳۳) ساعت

تعداد واحد: ۲

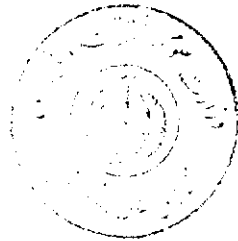
نوع واحد: نظری

پیشنیاز: نحو (۱)

هدف: آشنایی با دستورات و قواعد نحو زبان عربی

سرفصل درس:

◀ بحث تفصیلی اسم از کتاب میادی، التریبة

نحو (۴)

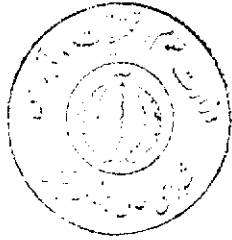
کد درس (۹-۲)
ساعت تدریس: (۳۲ ساعت)

تعداد واحد: ۲
نوع واحد: نظری
پیشنیاز: نحو (۲)

هدف: آشنایی با دستورات و قواعد نحو زبان عربی

سرفصل درس:

◀ بحث تفصیلی فعل و حرف از کتاب مبادئ العربية

نحو (۵)

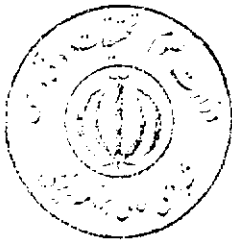
کد درس (۵ - ۸)
ساعت تدریس: (۳۲ ساعت)

تعداد واحد: ۲
نوع واحد: نظری
پیشنیاز: نحو (۴)

هدف: آشنایی تفصیلی با مباحث مفردات و جمل

سرفصل درس:

◁ باب اول و دوم از کتاب «تهذیب المعنی» - مجمع علمی اسلامی

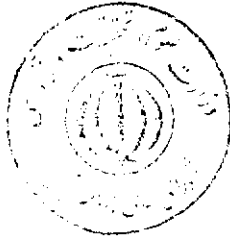

تجزیه و سرکیمب (۱)

کد درس (۹ - ۱)
ساعت تدریس: (۳۲ ساعت)

تعداد واحد: ۲
نوع واحد: نظری
پیشنیاز: نحو (۵)

هدف: ایجاد توانایی در شناخت موقعیت صرفی و نحوی کلمه

سر فصل دروس:

◀ منتخبی از متون ادبی (جاهلی - اسلامی - معاصر)

منابع دروس:

جزوه استاد با تکیه بر منابع ذیل:

- ۱ - کتاب درس اللغة والادب - دکتر محمد محمدی ۲ - الاخبار الطوال - دنیوری ۳ - المنفصل
- فی تاریخ العرب از دکتر جواد علی ۴ - کتاب الامثال میدانی ۵ - الرسائل والخطب از میدانی ۶ - الرسائل از سید رضی

تجزیه و ترکیب (۲)

کد درس (۶-۲)
ساعت تدریس: (۳۶ ساعت)

نوع واحد:

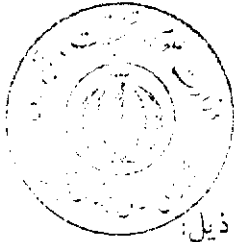
نوع واحد: نظری

پیشنیاز: تجزیه و ترکیب (۱)

هدف: ایجاد توانایی در شناخت موقعیت صرفی و نحوی کلمه و جمله

سر فصل درس:

◀ منتخبی از متون ادبی (کلاسیک و معاصر)

منابع درس:

جزوه استاد با تکیه بر منابع درس تجزیه و ترکیب (۱) به علاوه منابع ذیل:

۱- شرح البلاغ - ۲ - مؤلفان: بهارنظ

ترجمه از عربی به فارسی (۱)

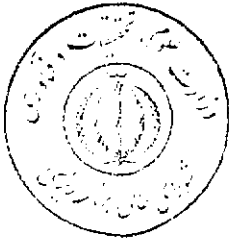
کد درس (۱۰ - ۱)
ساعت تدریس: (۲۲ ساعت)

تعداد واحد: ۲
نوع واحد: نظری
پیشنیاز: نحو (۵)

هدف: آشنایی با روش ترجمه متون ساده عربی به فارسی

سر فصل درس:

- ◁ مبانی وقواعد وروش ترجمه
- ◁ قواعد مخصوص ترجمه از عربی به فارسی
- ◁ منتخبی از عبارات کوتاه و متداول (کلاسیک و معاصر)

منابع درس:

- جزوه استاد با تکیه بر منابع ذیل:
- ۱- فرهنگ اصطلاحات روز دکتر شیرازی و غفرانی ۲- منتخبی از کلمات قصار نهج البلاغه ۳- منتخبی از احادیث معصومین به ویژه کتاب نهج البلاغه ۴- مقالات مناسب از مجلات مترجم و ترجمان وحی

ترجمه از عربی به فارسی (۲)

کد درس (۱۰ - ۲)
ساعت تدریس: (۳۲ ساعت)

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: ترجمه از عربی به فارسی (۱)

هدف: ایجاد توانایی در ترجمه متون عربی

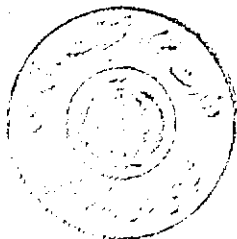
سر فصل درس:

◀ منتخبی از متون عربی (کلاسیک و معاصر)

منابع درس:

جزوه استاد باتکیه بر منابع ذیل:

- ۱ - خطبه‌ها و نامه‌های نوح البلاغه ۲ - الاخبار النضوال - دینوری ۳ - درس اللغة والادب - دکتر محمد محمدی (بخش نثر) ۴ - مقدمه ابن خلدون

انشاء (۱)

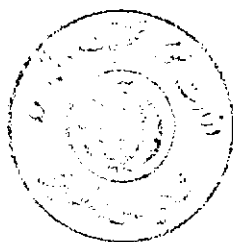
کد درس: (۱۰۰۶۱)
ساعت تدریس: (۱۶ ساعت)

تعداد واحد: (۱)
نوع واحد: نظری
پیشنیاز: مکالمه (۲)

هدف: آشنایی با شیوه جمله سازی در زبان عربی

سر فصل درسی:

- ◀ انواع جمله در زبان عربی
- ◀ بررسی نحوه استفاده از افعال در جملات
- ◀ آشنایی با کاربرد حروف با افعال در - سلات
- ◀ آشنایی با نحوه نگارش و مقالات کوتاه

منبع درس:

- الانشاء في اللغة

شماره ۱۳۶

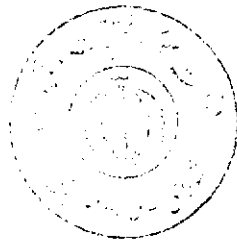
کد درس (۱۱ - ۲)
ساعت تدریس: (۳۶ ساعت)

تعداد واحد: ۶
نوع واحد: عملی
پیشنیاز: انشاء (۱)

هدف: ایجاد مهارت در نگارش مقالات کوتاه

سر فصل درس:

- ◁ تلخیص مقالات بلند به انتخاب استاد
- ◁ نگارش مقالات علمی کوتاه با نظارت استاد

آزمایشگاه زبان عربی (۱)

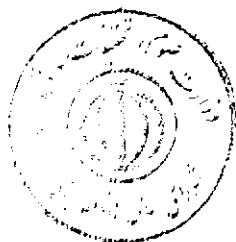
کد درس: ۱۱۱ - ۱۱
ساعت تدریس: (۳۲ ساعت)

تعداد واحد: ۱
نوع واحد: عملی
پیشنیاز: مکالمه (۱)

هدف: درک و فهم متون عربی با استفاده از وسایل سمعی بصری

سرفصل درس:

استفاده از نوار کاست و ویدیویی زبان عربی به انتخاب استاد

آزمایشگاه زبان عربی (۲)

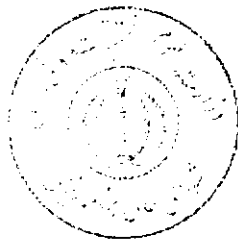
کد درس (۱۲ - ۲)
ساعت تدریس: (۳۲ ساعت)

تعداد واحد: ۱
نوع واحد: عملی
پیشنیاز: مکالمه (۲)

هدف: درک و فهم متون عربی با استفاده از وسایل سمعی بصری

سر فصل درس:

◀ استفاده از نوار کاست و ویدیویی زبان عربی به انتخاب استاد

کد درس: (۱۱)
ساعت تدریس: (۴۸ ساعت)

شماره واحد: ۲
نوع واحد: نظری و عملی
پیشنیاز: تجزیه و ترکیب (۱)

هدف: توانایی استفاده از متون معاصر

سر فصل درس:

مستخبی از مقالات نویسندگان معاصر از جمله:

◀ منفلوطی - عباس عتقاد - امین الخوالی - شکیب اربلانی - طه حسین

قرائت متون علوم قرآنی و تفسیری

کد درس (۱۴)
ساعت تدریس: (۴۸ ساعت)

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری و عملی

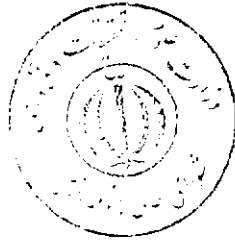
پیشنیاز: تجزیه و ترکیب (۱)

هدف: ایجاد توانایی جهت درک و فهم متون علوم قرآنی و تفسیر

سر فصل درس:

منتخبی از متون علوم قرآنی و تفسیر از جمله تفاسیر و کتب ذیل:

- ۱ ▷ جوامع الجامع
- ۲ ▷ تفسیر بیضاوی
- ۳ ▷ مفاتیح الغیب از نخر رازی
- ۴ ▷ الکاشف از مغنیه
- ۵ ▷ فی ظلال القرآن از سید قطب
- ۶ ▷ مناهل العرفان از زرقانی
- ۷ ▷ مقدمه تفسیر صافی
- ۸ ▷ البیان فی تفسیر القرآن از آیت الله خویی

قرائمت، متون حدیثی و سیره

کتاب درس (۱۸)
ساعت تدریس: (۴۸ ساعت)

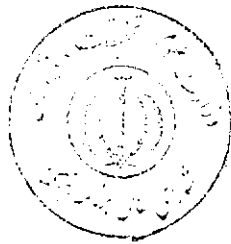
تعداد واحد: ۲
نوع واحد: نظری و عملی
پیش‌نیاز: تجزیه و ترکیب (۲)

هدف: ایجاد توانایی جهت درک و فهم متون حدیثی و سیره

سر فصل درس:

مستخبی از منابع حدیثی و سیره از جمله:

۱. ارشاد شیخ مفید
۲. اعلام الوری (شیخ طبرسی)
۳. خاتمة وسائل الشیعة (شیخ حر عاملی)
۴. مصطلح الحدیث (صباحی صالح)
۵. مقدمه‌های کتب مرجع حدیثی
۶. السنة تیل "التدریس" (عجاج خطیب)
۷. تاریخ فنون الحدیث محمد عبد العزیز خولی

توانست: متون ادبی قبل زینت از اسلام

کد درس (۱۶)
ساعت تدریس: (۸ ساعت)

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری و عملی

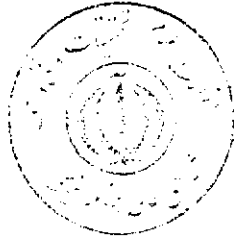
پیشنیاز: تجزیه و ترکیب (۲)

هدف: ایجاد توانایی جهت درک و فهم متون ادبی

سر فصل درس:

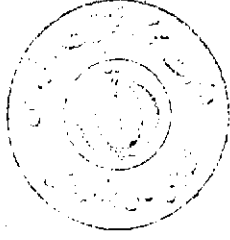
منتخبی از:

- ۱ < خطب از اسلام
- ۲ < اشعار معلقات سبع
- ۳ < خطب نهج البلاغه
- ۴ < کتب ادبی - سید رضی و سید مرتضی
- ۵ < البیان والتبیین از جاحظ
- ۶ < الحیوان از جاحظ
- ۷ < رسائل ابی تمام والبحتری

علوم بلاغت (۱)

کد درس (۱۷ - ۱)
ساعت تدریس: (۳۲ ساعت)

تعداد واحد: ۲
نوع واحد: نظری
پیشنیاز: نحو (۵)

هدف: آگاهی به وجود و اسرار فصاحت و بلاغت قرآن کریم

سرفصل درس:

◀ میاخذ علم معانی

منابع اصلی:

۱- جواهر البلاغه - احمد هاشمی ۲- البلاغة الواضحة - علی الجارم ۳- علوم بلاغت واعجاز قرآن - دکتر نصیریان

منابع ثانویه:

۱- معالم البلاغة - رجائی ۲- مختصر المعانی - تفتازانی ۳- معانی و بیان - غلامحسین آهنی ۴- در قلمرو بلاغت - دکتر محمد علوی مقدم

علوم بلاغت (۲)

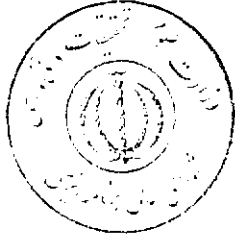
کد درس (۱۷ - ۲)
ساعت تدریس: (۲۲ ساعت)

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: علوم بلاغت (۱)

هدف: آگاهی به وجوه و اسرار بلاغت قرآن کریم

سر فصل درس:

◀ مباحث بیان و بدیع

منابع اصلی:

۱- البلاغة الواضحة ۲- جواهر البلاغة

منابع فرعی:

۱- مطول - تفتازانی ۲- علوم بلاغت و اعجاز قرآن - دکتر نصیریان ۳- معانی و بیان - غلامحسین آهنی ۴- در قلمرو بلاغت - دکتر محمد علوی مقدم ۵- اسرار بلاغت - دکتر جرجانی ۶- دلائل الاعجاز - دکتر جرجانی

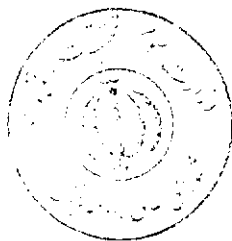
معارف اسلامی (۱۳۱)

کد درس: ۸۸۱
ساعت تدریس: (۲۲ ساعت)

تعداد واحد: ۲
نوع واحد: نظری
پیشیاز: ندارد

هدف: آشنایی با اصول عقاید به روش استدلالی

سر فصل درس:

- ◁ خداشناسی
- الف - براهین اثبات وجود خدا
- ب - ربوبیت والوہیت
- ج - توحید و مراتب آن
- د - عدل انہی
- ◁ معاد
- الف - زنا اثبات معاد
- ب - ماهیت مرگ
- ج - عالم برزخ
- د - قیامت

منابع اصلی:

۱- آموزش عقاید - استاد سید محمد تقی مدباح یزدی - ۲- مقدمه‌ای بر جهان بینی اسلامی - اسناد شهید مرتضی مطهری

منابع فرعی:

۱- مشاهد القیامہ فی القرآن - سید قطب - ۲- پیام قرآن (تفسیر نمونه موضوعی) - ۳- خدا در قرآن - دکتر سید محمد حسین بهشتی - ۴- معارف اسلامی - تهیه و تنظیم از معاونت اساتید نهاد رهبری در دانشگاه‌ها - ۵- عقاید الاسلام - علامه سید مرتضی عسکری - ۶- معاد شناسی - سید محمد حسین حسینی تهرانی - ۷- عدل الہی - استاد شهید مرتضی مطهری

تجوید و آداب تلاوت قرآن

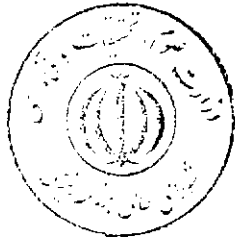
کد درس (۱۹)
ساعت تدریس: (۴۸ ساعت)

تعداد واحد: ۲
نوع واحد: نظری و عملی
پیشنیاز: ندارد

هدف: آشنایی با اصول و قواعد تلاوت صحیح قرآن

سرفصل درس:

- ◁ - تعریف علم تجوید
- ◁ - موضوع علم تجوید
- ◁ - نیاز به علم تجوید
- ◁ - مسائل علم تجوید
- ۱ ◁ شناخت حروف و صفات و مخارج آن
- ۲ ◁ احکام تنوین و نون ساکنه
- ۳ ◁ وقف و ابتدا
- ۴ ◁ ترقیق و تنخیم
- ۵ ◁ احکام مد و قصر

منابع اصلی:

- ۱- تجوید جامع - انتشارات سمت ۲- تجوید و آواشناسی - ستوده نیا ۳- حلیة القرآن - دکتر موسوی بلده

منابع فرعی:

- ۱- سرّ البیان فی علم القرآن - حسن بیگلری ۲- التجوید و آداب التلاوه - دکتر سید داود عطار
۳- قواعد وقف و ابتدا - دکتر محمد کاظم شاکر ۴- تجوید - مجمع علمی اسلامی

عقاید اسلام (۲)

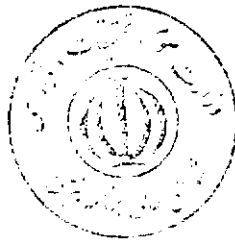
کد درس (۱۸ - ۲)
ساعت تدریس: (۳۲ ساعت)

تعداد واحد: ۲
نوع و س: ۱ - نظری
پیشنیاز: عقاید اسلام (۱)

هدف: آشنایی با اصول عقاید به روش استدلالی

سر فصل دروس:

- ◁ - نبوت
- الف - ضرورت بعثت انبیاء و نیاز به دین
- ب - بررسی اصطلاحات: نبی رسول و امام در قرآن
- ◁ - وحدت دین و اختلاف شرایع
- ◁ - ویژگیهای پیامبران
- ◁ - ختم نبوت
- ◁ - امامت و وصایت
- ◁ - ضرورت امامت و رهبری
- ۱ ◁ وصی در امام گذشته
- ۲ ◁ وصی در امت پیامبر اسلام
- ۳ ◁ صفات و ویژگیهای امام
- ۴ ◁ ملاک انتخاب امام و وصی
- ۵ ◁ اثبات وصایت دوازده امام
- ۶ ◁ نیابت از امام در عصر غیبت

منابع اصلی:

۱- آموزش عقاید - استاد محمد تقی مصباح یزدی ۲- وحی و نبوت - استاد شهید مرتضی مطهری

منابع فرعی:

۱- عقاید الاسلام من القرآن الکریم - علامه سید مرتضی عسکری ۲- امامت و رهبری - استاد شهید مرتضی مطهری ۳- معارف اسلامی - تهیه و تنظیم از معاونت اساتید نهاد رهبری در دانشگاهها ۴- عقاید الشیعة الامامیة - شیخ محمد رضا مظفر ۵- معالم المدرستین، جلد اول - علامه سید مرتضی عسکری ۶- المراجعات - علامه سید شرف الدین

منطق

کتاب درسی (۱۳۰۰)
مباحث منطقی (۱۳۰۲)

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : نظری

پیش نیاز : ندارد

هدف : آشنایی با مباحث علم منطق

سر فصل درس :

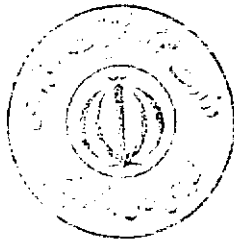
مباحث تصور و تصدیق، الفاظ، کلیات خمس، تعریف و اقسام آن، تضایا و اقسام آن، قیاس، اشکال اربعة، بیّناعات خمس

منابع اصلی :

۱- منطق منوری - دکتر خوانساری ۲- تلخیص منطق مظفر

منابع فرعی :

۱- المنطق - شیخ مظفر ۲- خلاصه المنطق - شیخ عبد الهادی فضلی

تاریخ اسلام (۱)

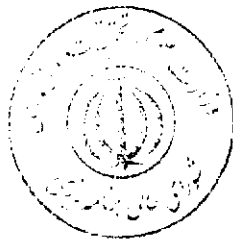
کد درس (۱-۲۱)
ساعت تدریس: (۳۲ ساعت)

تعداد واحد: ۲
نوع واحد: نظری
پیشنیاز: ندارد

هدف: آشنایی دانشجویان با تاریخ صدر اسلام تا آخر عصر خلفاء سه گانه

سر فصل درس:

- ۱ < بررسی کلی وضع جهان در عصر بعثت
- ۲ < بررسی اجمالی از وضعیت جزیره العرب (به ویژه مکه)
- ۳ < بررسی اخبار و قراین مربوط به رویداد بعثت
- ۴ < بررسی زندگانی پیامبر (ص) از تولد تا بعثت
- ۵ < بررسی اخبار مربوط به آغاز بعثت و چگونگی آن
- ۶ < وضعیت اسلام و مسلمانان در مکه
  - ۱-۶ < دوره دعوت پنهانی
  - ۲-۶ < دوره دعوت علنی
- ۷ < هجرت پیامبر به مدینه
  - ۱-۷ < شرایط قبل از هجرت
  - ۲-۷ < زمینه سازی پیامبر (ص) برای هجرت
  - ۳-۷ < چگونگی هجرت
- ۸ < بررسی اجمالی وضع اجتماعی و فرهنگی شهر ینرب
- ۹ < پیمان های پیامبر (ص) در مدینه
- ۱۰ < غزوات و سرایا و تعداد هر یک
- ۱۱ < بررسی اهم غزوه ها و سرایا با تکیه بر علل رخداد و نتایج آنها
- ۱۲ < فتح مکه
- ۱۳ < حجة الوداع و غدیر خم
- ۱۴ < رحلت پیامبر (ص) و حوادث پیرامون آن
- ۱۵ < سقیفه و پیامدهای آن
- ۱۶ < بررسی وضعیت مسلمین در دوران خلفای سه گانه

تاریخ اسلام (۲)

کد درس (۲۱ - ۲)
ساعت تدریس: (۳۲ ساعت)

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: تاریخ اسلام (۱)

هدف: آشنایی با تاریخ زندگانی ائمه اطهار (ع) و وضعیت مسلمین در این دوران

سر فصل درس:

- دوران حکومت حضرت امیر (ع) با تکیه بر موضوعات ذیل:

- ۱ ▷ بیعت مسلمانان با امام
- ۲ ▷ کارگزاران حکومت علی (ع)
- ۳ ▷ جنگهای حضرت علی (ع) با تکیه بر علل و نتایج
- ۴ ▷ شهادت حضرت علی (ع) و بیعت با امام حسن (ع)

- بررسی صلح امام حسن (ع) و حوادث پیرامون آن

- شهادت امام حسن (ع)

- دوران بنی امیه شامل موضوعات ذیل:

- ۱ ▷ ریشه تاریخی بنی امیه
- ۲ ▷ خلفای بنی امیه به طور اجمال
- ۳ ▷ وضعیت ائمه اطهار (ع) و شیعیان در آن دوران

- دوران بنی عباس شامل موضوعات ذیل:

- ۱ ▷ نحوه شکل گیری و به حکومت رسیدن آنان
- ۲ ▷ خلفای بنی عباس به طور اجمال
- ۳ ▷ وضعیت ائمه اطهار (ع) و شیعیان در آن دوران

- وضعیت اسلام و مسلمانان در عصر غیبت

الف - غیبت صغری

ب - غیبت کبری

- گزارش مختصری از جغرافیای مناطق اسلامی و حکومت های آن

منابع اصلی:

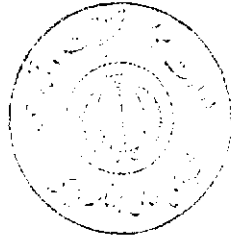
۱ - سیره الائمة الاثنا عشر - هاشم معروف حسینی ۲ - ائمتنا - عادل الادیب (ترجمه اسدالله

منابع اصلی :

۱- تاریخ تحلیلی اسلام - علامہ ابن اثیر، ج ۱، ۲ - تاریخ الامم و الملوک - ابن کثیر

منابع فرعی :

- ۱- سیرہ ابن اسحاق ۲- سیرہ ابن منشاء ۳- تاریخ یعقوبی ۴- تاریخ طبری ۵- الکامل فی التاریخ
- ۶- مروج الذهب - مسعودی ۷- تاریخ سیاسی اسلام - محمد بن ابراہیم حسن ۸- فروغ اہلسنت - ابن سعید
- سیحانی ۹- تاریخ تحلیلی اسلام - ڈاکٹر سید جعفر شہیدی ۱۰- القرآن الکریم و روایات المدرستین، جلد اول - علامہ سید مرتضیٰ عسکری ۱۱- معالہ المدرستین، جلد اول - علامہ سید مرتضیٰ عسکری
- ۱۲- سیرة المصطفیٰ - ہاشم معروف حسنی

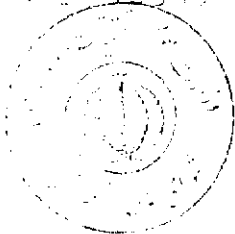
نگهدارنده (۱۳۳)
ساعت تدریس: (۳۲ ساعت)

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: ندارد

هدف: آشنایی نظری و عملی با منابع و روش تحقیق در علوم اسلامی (به ویژه علوم قرآنی و حدیث)

سر فصل درس:

- ◀ تعریف تحقیق و اهمیت و انواع و مراحل آن
- ◀ تعریف روش تحقیق و روش تحقیق کتابخانه‌ای
- ◀ تعریف طراحی تحقیق و بیان مراحل آن
- ◀ شیوه گردآوری اطلاعات در کتابخانه‌ای (آشنایی با کتابخانه، روش مطالعه منابع، شیوه یادداشت برداری و تنظیم آنها)
- ◀ روش اندیشه ورزی بر روی اطلاعات (تصحیح، ترجمه، شرح، تفسیر استنباط، نقد، تعریف، تحلیل، مقایسه، تبیین و استنتاج)
- ◀ شیوه نگارش مطالب تنظیم مندرجات، اصول چک‌نویسی و بایزینی و یادآوری، قواعد املاء، اصول انشاء، اصول نشانه گذاری، شیوه ضبط کلمات، طرز نوشتن اعلام و ارقام، شیوه ارجاع دهی، روش کتابنامه سازی، شیوه شماره گذاری، روش سنده آرای، شیوه ویرایش، روش چکیده نویسی، شیوه مقاله نویسی)

منبع اصلی:

روش تحقیق کتابخانه‌ای - دکتر جعفر نکونام

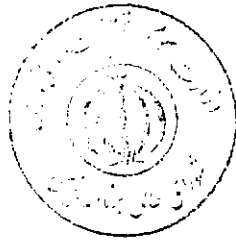
منابع فرعی:

روش تحقیق - دکتر قائمی، روش تحقیق - دهنوی، روش تحقیق و مرجع شناسی - دکتر ستوده، راهنمای پژوهش - محدثی، شیوه نامه دانشنامه جهان اسلام، غلط نویسیم - ابوالحسن نجفی.

مبشرى تحت عنوان پيشوايان ما ۳ - حیات زکری و سياسى امامان شيعه - رسول جعفریان ۴ - تاريخ
سياسى اسلام (تا پايان قرن اول) - حسن ابراهيم حسن

منابع فرعى :

- ۱ - تاريخ الخلفاء - سيوطى ۲ - الدولة الامويه - خضرى بك ۳ - الدولة العباسيه - خضرى بك
- ۴ - سيرة الائمة الاثنا عشر - هاشم معروف حسنى ۵ - الارشاد - شيخ مفيد ۶ - اعلام الورى - شيخ طبرسى
- ۷ - مروج الذهب - مسعودى ۸ - تاريخ طبرى

زبان انگلیسی

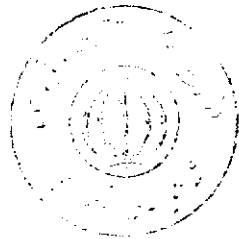
کتاب: (۲۳) ساعت
ساعت تدریس: (۲۲) ساعت

تعداد واحد: ۲
نوع واحد: تئوری
پیشنیاز: زبان عمومی

هدف: آشنایی دانشجویان با زبان انگلیسی جهت استفاده از آن در مقول تخصصی

سرفصل درس:

◀ فرازهایی از ترجمه انگلیسی کتاب «قرآن در اسلام» (علاوه طباطبائی) از دکتر سید حسین نصر

زبان تخصصی (۲)

کد درس (۲۳-۲)
ساعت تدریس: (۳۲ ساعت)

تعداد واحد: ۲

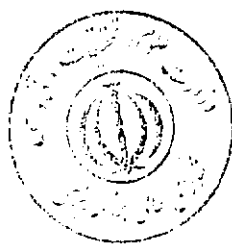
نوع واحد: نظری

پیشنیاز: زبان تخصصی (۱)

هدف: آشنایی دانشجویان با زبان انگلیسی جهت استفاده از آن در متون تخصصی

سر فصل درس:

◀ فرازهایی از کتاب «شیعه در اسلام» علامه طباطبائی با ترجمه دکتر سید حسین نصر و کتاب
درسهای از اصول الدین (*ROOTS of Religion*) از مؤسسه در راه حق

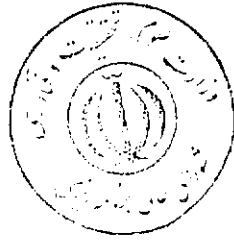
مبادی اصول فقه

کد درس (۲۴)
ساعت تدریس: (۳۲ ساعت)

تعداد واحد: ۲
نوع واحد: نظری
پیشنیاز: منطق

هدف: آشنایی با علم اصول و مسائل آن

سر فصل درس:

الف - کلیات

۱ < تعریف علم اصول

۲ < موضوع علم اصول

۳ < نیاز به علم اصول

ب - مباحث الفاظ مشتمل بر:

۱ < وضع واقسام آن

۲ < ترادف و اشتراک

۳ < اصول نظی

۴ < استعمال لفظ در بیشتر از یک معنی

۵ < حقیقت شرعی

۶ < مباحث عقلی مشتمل بر

الف - مستقلات عقلی ب - غیر مستقلات عقلی

۷ < اصول عملیه (براءت، استصحاب، احتیاط، تخییر)

منابع اصلی:

۱ - اصول الاستنباط - علی نقی الحیدری ۲ - مبادی فقه و اصول - دکتر علیرضا فیض

منابع شرعی:

۱ - اصول الفقه - شیخ مظفر ۲ - دروس فی علم الاصول (حلقات) شهید صدر ۳ - اصول استنباط (چاپ انتشارات دانشگاه تهران)

رشته: لغت و ادبیات انگلیسی

کد درس: ۲۳۱-۱
ساعت تدریس: (۲) ساعت

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: زبان تخصصی (۱)

هدف: آشنایی دانشجویان با زبان انگلیسی جهت استفاده از آن در متون تخصصی

سر فصل درس:

◀ انتخابی فراهایی از مقالات (اسلام و ایران) از دائرة المعارف اسلامی

آشنایی با کلیات علوم اسلامی (کلام، فلسفه، عرفان)

کتاب: کلام

ساعت: ۴۵ دقیقه (۱ جلسه)

معداد واحد: ۱

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: ندارد

هدف: آشنایی با اصول و مبادی کلام، فلسفه و عرفان

سرفصل درس:

الف - کلام

- ◁ تعریف علم کلام
- ◁ تاریخچه پیدایش علم کلام
- ◁ مذاهب و فرق کلامی
- ◁ کلام جدید و مسائل آن

ب - فلسفه

- ◁ تعریف فلسفه
- ◁ موضوع فلسفه
- ◁ مسائل علم فلسفه
- ◁ فرق بین فلسفه و کلام
- ◁ مشربهای فلسفه اسلامی (مشاء، اشراق، حکمت متعالیه)
- ◁ فلسفه غرب و تفاوت آن با فلسفه اسلامی

ج - عرفان و تصوف

- ◁ تعریف عرفان و تصوف
- ◁ موضوع عرفان
- ◁ انواع عرفان (نظری و عملی)
- ◁ مسائل عرفانی
- ◁ فرق عرفان و فلسفه
- ◁ فرق عرفان و تصوف
- ◁ تاریخچه مختصر عرفان و عرفا
- ◁ معرفی اجمالی فرق متصوفه و مکاتب عرفانی
- ◁ معرفی اهم منابع علم کلام، فلسفه و عرفان

منابع درس:

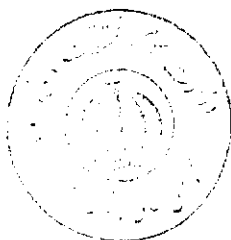
- ۱- آشنایی با علوم اسلامی - شهید مرتضی مطهری (بخشهای کلام فلسفه و عرفان) ۲ - عارف و صوفی چه می گوید - میرزا جواد تهرانی ۳ - تحفة الاخيار - محمد طاهر قمی ۴ - المدخل الى الفلسفة الاسلامیة

کلاس درس (۲۵)
ساعت تدریس: (۲۲ ساعت)

تعداد واحد: ۲
نوع واحد: نظری
پیشنیاز: مبادی اصول فقه

هدف: آشنایی با اصطلاحات، مبانی و منابع فقه

سر فصل درس :

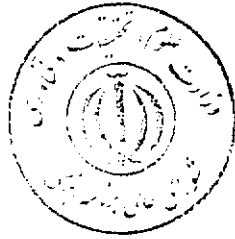

- ◀ تعریف فقه
- ◀ حکم شرعی (تکلیفی و وضعی)
- ◀ موضوع علم فقه
- ◀ نیاز به علم فقه
- ◀ اجتهاد و تقلید
- ◀ تاریخ اجمالی فقه و فقها
- ◀ سبک نگاران موسوعات فقهی
- ◀ معرفی اجمالی ابواب فقه
- ◀ مصادر تشریح در فقه مذاهب
- ◀ آشنایی اجمالی با قواعد فقهی
- ◀ معرفی اهم کتب فقهی و رساله های مراجع تقلید

منابع درس :

- ۱ - الفقه والفتیاء ۲ - ادوار فقه - دکتر محمود شهابی ۳ - مبادی فقه و اصول - دکتر فاضل ۴ - تاریخ فقه و فقها - دکتر کرجی

ج - درس تخصصی

آشنایی با ادیان بزرگ جهان و کتب آنها

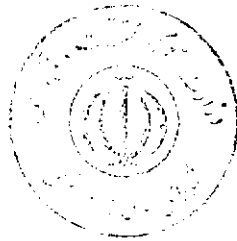
کتاب: ۲۷۱
رواجت تدریس: (۳۳ ساعت)

تعداد واحد: ۲
نوع واحد: تئوری
پیشنیاز: ندارد

هدف: آشنایی با ادیان بزرگ جهان و کتب آنها

سرفصل دروس:

- ◁ پیدایش ادیان
- ◁ ادیان ملت‌های کهن (مصر، بین‌النهرین، آریائی‌ان، فینیقیون، کنونیون، سومریون، بابلیون)
- ◁ ادیان موجود
  - ۱- اسلام
  - ۲- مسیحیت
  - ۳- یهودیت
  - ۴- هندویی
  - ۵- بودایی
  - ۶- زرتشتی

منابع دروس:

- ۱- تاریخ جامع ادیان - جان ناس ۲- ادیان زنده جهان - عبد الرحیم گواهی ۳- تاریخ ادیان در قرآن ۴- خلاصه ادیان - محمد جواد مشکور ۵- کتاب مختصر ادیان - فیلیپ دالک

اعراب مشكل (۱)

کتاب درسی عربی - ۱
کتابت تدریسی (۳۲ سلسلہ)

تعداد واحد : ۲
نوع کتاب : کتابی
پستہ : اعراب قرآن (۱)

هدف : بررسی اعراب مشكل در آیات قرآن

سرفصل درسی :

منتخبی از آیات و سوره قرآن کریم که اعراب آنها از نظر نحویین مورد اختلاف است

منابع اصلی :

- ۱- مشكل اعراب القرآن - مکرم بن ابی طالب ۲- بخش اعراب تفسیر مجمع البیان - طبرسی
- ۲- التبیان فی اعراب القرآن - ابو البقاء حکیم

منابع فرعی :

- ۱- البحر المحیط - ابو حیان اندلسی
- ۲- اعراب القرآن - زینج
- ۳- الجدول فی اعراب القرآن و صرفه و بیانه - محمود صافی
- ۴- اعراب القرآن الکریم و بیانه - محی الدین درویش
- ۵- الاتقان، نوع جبل و یکم - جلال الدین سیوطی
- ۶- کشاف - زمخشری

اعراب قرآن (۱)

کد درس (۲۸ - ۱)
ساعت تدریس: (۳۲ ساعت)

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: تجزیه و ترکیب (۲)

هدف: شناخت نقش مفردات و جمل آیات قرآن کریم

سرفصل درس:

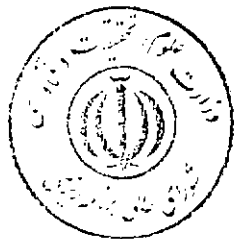
◀ منتخبی از سوره‌های جزء سی‌ام قرآن کریم به انتخاب استاد

منبع اصلی:

- اعراب ثلاثین سوره - ابن خالویه

منابع فرعی:

- ۱- املاء ما من به الرحمن من وجوه الاعراب والقراءات - ابو البقاء عکبری ۲ - اعراب القرآن الکریم
- و بیانه - محی الدین درویش ۳ - الجدول فی اعراب القرآن و صرفه و بیانه - محمود صافی ۴ - اعراب القرآن
- الطنطاوی ۵ - فروغی از قرآن (تجزیه و ترکیب جزء سی‌ام) - افراسیابی جزء سیم

تاریخ تفسیر

کتابخانه: ۲۱۳۳
ساعت تدریس: (۲۲ ساعت)

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش‌نیاز: ندارد

هدف: آشنایی با تفاسیر و مفسران در دوره‌های مختلف

سرفصل درس:

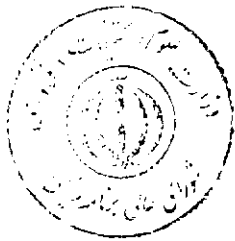
- ◀ تفسیر در زمان پیامبر (ص)
- ◀ تفسیر در عصر صحابه
- ◀ تفسیر در عصر تابعین
- ◀ بیدایش مدارس مختلف تفسیر
- ◀ ورود اسرائیلیات به حوزه تفسیر
- ◀ ادوار تدوین

الف - تدرین تفاسیر مأثور و معرفی مجموعه‌های تفسیر اثری

۱- سیده ۲- اهل سنت

ب - بیدایش تفاسیر غیر اثری و سیر تحول آنها

◀ معرفی اجمالی از اهم تفاسیر و مفسران غیر اثری

منابع اصلی:

۱- التفسیر والمفسرون - محمد حسین ذهبی ۲- التفسیر والمفسرون - آیت الله معرفت ۳- التفسیر نشأته وتطوره

منابع فرعی:

۱- آشنایی با تفاسیر قرآن مجید و مفسران - رضا استادی ۲- المفسرون حیاتهم و منهجهم - سید محمد علی ایازی ۳- تاریخ تفسیر - عبد الوهاب طالقانی ۴- هزار سال تفسیر فارسی (سیری در متون کهنی تفسیری پارسی) - دکتر سید حسن سادات ناصری و منوچهر دانش پژوه

تاریخ قرآن

کتابشناسی: ۱۳۸۱
انتشار: تیرماه ۱۳۸۲

تعداد واحد: ۲

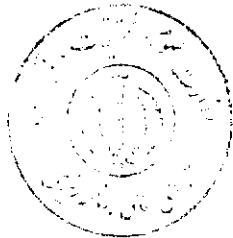
نوع واحد: نظری

پیشنیاز: ندارد

هدف: آشنایی با تاریخ نزول، نگارش و تدوین قرآن کریم

سرفصل درس:

- ◀ آغاز نزول قرآن و رابطه آن با بعثت
- ◀ فترت وحی
- ◀ نگارش قرآن و کتاب وحی
- ◀ جمع و تدوین قرآن در دوره‌های مختلف
  - ۱- در عهد پیامبر (ص)
  - ۲- در دوران خلفا
  - الف - جمع ثانی (ع)
  - ب - جمع خلفا
  - ج - ترمیم مصاحف
- ◀ تقسیمات اجزاء قرآن: آیه، سوره و اسماء آن، حزب، جزء
- ۳- رسم الخط قرآن و تغییرات آن
- ۴- نقطه گذاری و اعراب گذاری قرآن کریم
- ۵- اختلاف قراءات و قراء سبعه
- ۶- گزارشی از تاریخ ترجمه قرآن

منابع اصلی:

- ۱- پژوهشی در تاریخ قرآن کریم - دکتر سید محمد باقر حججی - ۲- تاریخ قرآن - آیت الله معرفت
- ۳- تاریخ قرآن - دکتر رامیار

منابع فرعی:

- ۱- تاریخ قرآن - ابو عبد الله زنجانی - ۲- تاریخ قرآن - عبد الصبور شاهین - ۳- القرآن الکریم و روایات ان‌مدرستین، ج ۱ - علامه سید مرتضی عسکری - ۴- تاریخ القرآن و غرائب رسمه - ابن طاهر کردی
- ۵- تدوین القرآن - علی کورانی - ۶- رسم المصحف (دراسة لغویة تاریخیة) غانم قدوری - ۷- رسم المصحف العثماني واوهام المستشرقين - عبد الفتاح اسماعیل شلیبی - ۸- مقاله مقدمه‌ای بر تاریخ اختلاف قرائت قرآن - در مجله مقالات و بررسیها شماره: ۶۴

اصول و مقدمات تفسیر

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : ندارد

هدف - آشنایی با علوم و مقدمات ضروری جهت تفسیر قرآن

سرفصل درس :

الف - بررسی علوم مؤثر در تفسیر

◀ ارتباط علوم ذیل با تفسیر و بیان نمونه‌هایی از آن

◀ لغت و اشتقاق

◀ صرف و نحو

◀ معانی، بیان و بدیع

◀ فقه و اصول

◀ عقاید و کلام

◀ اسباب نزول

◀ حدیث و سنت

ب - تبیین اصول و اصطلاحات مؤثر در تفسیر

◀ ناسخ و منسوخ

◀ محکم و متشابه

◀ عام و خاص

◀ مطلق و مقید

◀ مجمل و مبین

◀ اصل سباق

◀ اقسام لفظ (ظاهر - نص - مؤول)

◀ مفهوم و منطوق

منابع درس :

جزوه درسی استاد با تکیه بر منابع ذیل :

۱- اصول التفسیر وقواعده - عبد الرحمن العک ۲ - الاتقان - سیوطی (نوعهای ۳۸، ۵۹، ۷۷، ۷۸).

۳- مقدمه اصول تفسیر - ابن تیمیه ۴ - مقدمات تفاسیر مهم (مجمع البیان و قرطبی و غیره) ۵ - جلد اول

تفسیر تسنیم - آیت الله جوادی آملی ۶ - بحوث فی اصول التفسیر - محمد الصباغ ۷ - قانون تفسیر - سید

علی کمالی دزفولی ۸ - المدخل الی التفسیر - عبد الحمید بن محمد حجراه ۹ - التیسیر فی قواعد علم

التفسیر - محمد سلیمان کافجی

تمیوه های تفسیری

ساعت ۱۰ (۶۲ ساعت)

تعداد واحد ۲۰

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: اصول و مبانی تفسیر و تاریخ تفسیر

هدف: آشنایی با سبک‌ها و روش‌های تفسیری

سرفصل درس:

◀ معرفی تفسیر اثری و منابع آن

◀ تفسیر غیر اثری

الف - تفسیر شیعه

ب - تفسیر معتزله

ج - تفسیر اشاعره

د - تفسیر سلفیه

ه - تفسیر باطنیه

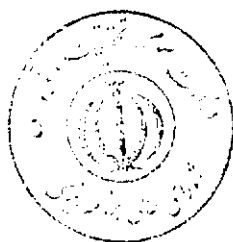
و - تفسیر صوفیه و عرفا

ز - تفسیر فلاسفه

◀ تفسیر مذاهب فقهی (آیات الاحکام)

◀ تفسیر ادبی

◀ تفسیر علمی

منابع درس:

جزوه درسی استاد با تکیه بر منابع ذیل:

- ۱- التفسیر والمفسرون - محمد حسین ذهبی ۲- التفسیر والمفسرون - آیت الله معرفت ۳- روشهای تأویل قرآن - دکتر محمد کاظم شاکر ۴- مبانی و روشهای تفسیری قرآن - عباسعلی عمید زنجانی ۵- شناخت نامه تفاسیر - محمد علی ایازی ۶- درآمدی بر تفسیر علمی قرآن - محمد علی رضایی اصفهانی ۷- التفسیر العلمی للقرآن فی المیزان - احمد عمر ابو حجر ۸- المنهج البیانی فی تفسیر القرآن الکریم - دکتر کامل علی سعفان

تاریخ حدیث (۱)

کد درس (۲۲)
ساعت تدریس: (۳۲ ساعت)

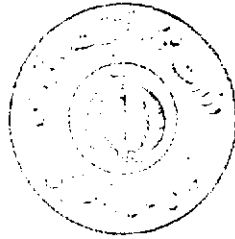
تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: ندارد

هدف: آشنایی با حدیث شیعه و جریان آن در تاریخ

سرفصل درس:

- ◁ مباحث مقدماتی
- الف - تعریف اصطلاحات
- ب - حدیث در عصر پیامبر (ص)
- ◁ سنت و حدیث قدسی
- ◁ حدیث، اثر، خبر، روایت
- ◁ مصادر حدیث شیعه (چهارده معصوم)
- ◁ بررسی جسمانی حدیث شیعه در قرن اول
- ◁ آشنایی با اصل، کتاب
- ◁ اصول اربعه‌ائمه
- ◁ بررسی وضعیت حدیث در عصر صادقین
- ◁ مراجع و منابع حدیث شیعه
- الف - اصحاب اجماع
- ب - بزرگان محدثان تا قبل از کلینی
- ج - محدثان سه گانه اول (شناسایی اجمالی کتب اربعه)
- د - محدثان سه گانه دوم (شناسایی اجمالی کتب حدیثی در دوره متاخرین)
- ه - حدیث در دوره معاصر

منابع اصلی:

۱ - تاریخ عمومی حدیث (بخش حدیث شیعه) - دکتر مجید معارف ۲ - تاریخ حدیث - کاظم

مدیر شانجی

منابع فرعی:

۱ - مقدمه معجم بحار الانوار - محمد علی مهدوی راد و احمد عابدی ۲ - معالم المدرستین، جزء سوم - علامه سید مرتضی عسکری ۳ - پژوهشی در علم الحدیث - دکتر ناد علی عاشوری ۴ - علم الحدیث و نقش آن در تهذیب احادیث - زین العابدین قربانی

تاریخ حدیث (۲)

کد درس (۳۴)
ساعت تدریس: (۳۲ ساعت)

تعداد واحد: ۲

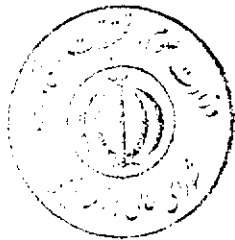
نوع واحد: نظری

پیشنیاز: ندارد

هدف: آشنایی با حدیث اهل سنت و جریان آن در تاریخ

سرفصل درس:

- ◁ حدیث نبوی و برخورد خلفای سه گانه با آن
- ◁ پدیده منع نگارش حدیث (ادله و توجیهاات)
- ◁ نقل حدیث بین منع و جواز
- ◁ بررسی وضعیت حدیث در دوره بنی امیه
- ◁ عمر بن عبد العزیز و فرمان نگارش حدیث
- ◁ تدوین حدیث در دوره بنی عباس
- ◁ مراجع و مشایخ حدیث مکتب خلفا
- الف - محدثان بزرگ قبل از صحاح ست
- ب - صاحبان صحاح ست
- ج - محدثان بعد از صحاح ست
- د - حدیث و محدثان در دوره معاصر

منابع فرعی:

۱ - تاریخ عمومی حدیث (بخش اهل سنت) - دکتر مجید معارف ۲ - تاریخ حدیث - کاظم مدیرشانه‌چی

منابع فرعی:

۱ - الحدیث والمحدثون - محمد محمد ابوزهو ۲ - تاریخ السنه قبل التدوین - محمد عجاج الخطیب ۳ - تاریخ الحدیث النبوی مصطلحه، بلاغته و کتبه - محمد الصباغ

درایة الحدیث

کتابخانه (۳۵)
ساعت تدریس: (۲۲ ساعت)

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: تاریخ حدیث (۱) و (۲)

هدف: آشنایی با اصطلاحات علوم حدیث

سرفصل درس:

مباحث مقدماتی شامل:

الف - معرفی علوم حدیثی

ب - اصطلاح درایة الحدیث و واژه‌های مترادف آن (مصطلح الحدیث، اصول الحدیث و...)

◁ تقسیم حدیث به متواتر و واحد

◁ اقسام متواتر (نظری، معنوی، اجمالی)

◁ خبر واحد و اقسام آن

◁ حدیث صحیح از دیدگاه اهل سنت

◁ حدیث صحیح از دیدگاه متقدمین شیعه

◁ حدیث صحیح از دیدگاه متأخرین شیعه

◁ حدیث حسن در تعاریف فریقین

◁ حدیث موقف

◁ حدیث ضعیف و اقسام آن

◁ اصطلاحات مشترک در حدیث

◁ تحمل حدیث و طرق آن

◁ شرایط راوی

◁ آشنایی با علم رجال

الف - شناسایی اهم کتب رجالی فریقین

ب - جرح و تعدیل و اصطلاحات آن

ج - اصطلاحات مربوط به محدثان

د - اصطلاحات مربوط به کتب حدیثی

منابع درس:

جزوه استاد با تکیه بر منابع ذیل:

- ۱ - علم الحدیث و روایة الحدیث - مدیر کاظم شانچی ۲ - علوم الحدیث و مصطلحه - صبحی الصالح ۳ - درایة الحدیث - شهید ثانی ۴ - درایت، روایت - سید محمد امین ۵ - تیسیر مصطلح الحدیث - دکتر محمود طحان ۶ - مباحث فی علوم الحدیث - مناع القطان

فقه الحدیث (۱)

کد درس (۳۰)
ساعت تدریس (۳۲ ساعت)

شماره واحد: ۲
نوع واحد: نظری
پسیناز: درباره الحدیث

هدف: آشنایی با فهم صحیح حدیث

سرفصل درس:

الف - مباحث مقدماتی شامل کلیاتی درباره

◀ اهمیت فهم حدیث

◀ اقسام حدیث از جهت مدلول

◀ نقل به معنی در حدیث

◀ تعارض در حدیث و روشهای حل آن

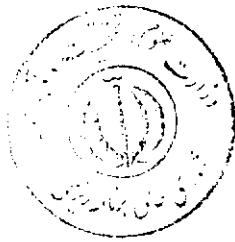
ب - بررسی نمونه‌های از احادیث فریقین در موضوعات ذیل

۱ ◀ فضائل و خواص قرآن

۲ ◀ روایات تفسیر به رأی

۳ ◀ روایات تفسیری فریقین

۴ ◀ روایات اسباب نزول

منابع درس:

جزوه استاد با تکیه بر منابع ذیل:

۱- ابواب مربوط به فضائل القرآن، یا (کتاب القرآن) از جوامع حدیثی ۲- کاتب اسباب النزول

۳- منتخبی از روایات تفسیری از تفاسیر اثری فریقین ۴- معانی الاخبار - شیخ صدوق ۵- تلخیص مقیاس

الهدایة (مقاله فقه الحدیث - استاد غفاری)

کلاس درس (۱۳۷۱)

ساعت مدرس (۳۱ ساعت)

تعداد واحد: ۲

توج واحد: نظری

پیشنیاز: فقه الحدیث (۱)

هدف: آشنایی با فهم صحیح حدیث

سرفصل درس:

بررسی نمونه‌هایی از احادیث فریقین در موضوعات ذیل:

الف - اعتقادات، از جمله:

◁ توحید

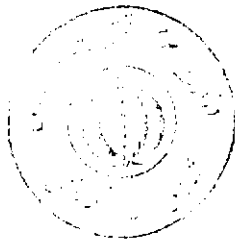
◁ نبوت

◁ امامت و وصایت

ب - احکام، از جمله:

◁ صوم

◁ امر به معروف و نهی از منکر

منابع درس:

جزوه استاد با تکیه بر منابع ذیل:

۱ - کتب اربعه و شرح آن (به ویژه کافی، استبصار و مرآة العقول) ۲ - صحاح ست و شرح آن

۳ - عانی الاخبار - شیخ صدوق ۴ - مشادل الآثار - طحاوی ۵ - اعتقادات - شیخ مدوز ۶ - تصحیح

الاعتقاد - شیخ مفید ۷ - سئل الشرایع - شیخ صدوق

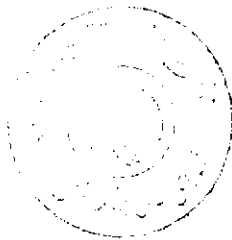
پیشینه تدریس

درس (۳۸)
ساعت تدریس: (۳۲ ساعت)

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: تاریخ حدیث (۱) و (۲)

هدف: آشنایی اجمالی با جوامع حدیثی فریقین و ویژگیهای آنها

سرفصل درس:

- الف - کتب حدیثی اهل سنت
  - ◀ اقسام کتب حدیثی (مسند، جامع، مصنف، سنن، زوائد، اطراف، مسخرح، جزء، آمالی)
  - ◀ صحاح ست و مشخصات هر یک
  - ◀ معرفی اهرام شروح صحاح
  - ◀ جوامع حدیثی متأخرین از جمله (جمع الجوامع سیوطی، کنز العمال، التاج اجماع للاصول...)
- ب - کتب حدیثی شیعه
  - ◀ نیج البلاغه و صحیفه سجادیه
  - ◀ کتب اربعه و ممیزات آنها
  - ◀ اهم شروح کتب اربعه
  - ◀ جوامع حدیثی متأخرین از جمله: (وسائل الشیعه، وافی، بحار الانوار)
  - ◀ جوامع حدیثی معاصرین از جمله: (جامع احادیث الشیعه - میران اسکندری - انصاری - آملی - الصادقین - مستدرک الوسائل - سفینه البحار)

منابع درس:

جزوه استاد با تکیه بر منابع ذیل:

- ۱ - تاریخ عمومی حدیث - دکتر مجید معارف ۲ - پژوهشی درباره تاریخ شیعه - دکتر مجید معارف ۳ - مسند نویسی در تاریخ حدیث - دکتر سید کاظم طباطبائی ۴ - الرسالة المستطرفة - محمد جعفر الکتانی ۵ - الحدیث والمحدثون - محمد محمد ابوزهر ۶ - مقدمه معجم بحار الانوار (چاپ دفتر تبلیغات حوزه علمیه قم) محمد علی مهدوی راد و احمد عابدی ۷ - الحدیث النبوی، مصطلحه، بلاغته و کتبه - محمد الصباغ

مفردات قرآن

کد درس (۳۶)
ساعت تدریس: (۳۲ ساعت)

تعداد واحد: ۲
نوع واحد: نظری
پیشنیاز: ندارد

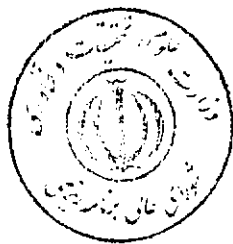
هدف: آشنایی با فرهنگ نامه‌های قرآنی و بررسی برخی از لغات مشکل قرآن

سرفصل درس:

الف - معرفی اهم منابع لغوی و نحوه استفاده از آن
۱ - کتب لغت عربی مانند: انعین، معجم مقاییس اللغة، جمهرة اللغة، تهذیب اللغة، القاموس المحيط، الصحاح، لسان العرب، المعجم الوسيط، فروق اللغة.
۲ - کتب لغت قرآن مانند: الوجوه والنظائر از ابو هلال عسکری، مفردات راغب، مجمع البحرين - طریحی، التحقيق في کلمات القرآن الکریم - حسن مصطفوی، قاموس قرآن علی اکبر قرشی، مباحث لغوی تفسیر مجمع البیان

ب - انواع مباحث لغوی در قرآن و بررسی نمونه‌هایی از هر یک، مانند:

- ۱ - معرّبات در قرآن
- ۲ - لغات قبایل در قرآن
- ۳ - غریب قرآن
- ۴ - وجوه و نظائر
- ۵ - حروف و ادوات

منابع درس:

- جزوه استاد با استفاده از منابع ذیل:
- ۱ - معجم المعاجم ۲ - معجم الفاظ القرآن الکریم - مجمع اللغة مصر ۳ - الاتقان - نوع‌های ۳۶ و ۴۰
  - ۴ - وجوه قرآن - تفریسی ۵ - معانی حروف با شواهدی از قرآن و حدیث - دکتر سید محمد رادمنش

علوم قرآنی (۱)

تعداد واحد : ۱
نوع واحد : تشریحی
پیش نیاز : ندارد

هدف : آشنایی با مباحثی از علوم قرآنی

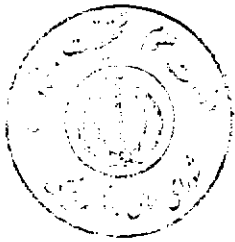
سرفصل درس :

- ۱- تعریف علوم قرآنی
  - ۲- مباحث علوم قرآنی و شاخه‌های آن
  - ۳- معرفی اهم منابع علوم قرآنی
  - ۱- منابع شیعه (مقدمت تفاسیر - البیان آیت الله خوئی، التمهید آیت الله محمد هادی معرفت)
  - ۲- منابع اهل سنت (البرهان زرکشی، الاتقان سیوطی، مناهل العرفان)
- بررسی مباحثی از علوم قرآنی به شرح ذیل :

الف - وحی، شامل :

- ۱- معنی لغوی واصطلاحی
  - ۲- اقسام وحی
  - ۳- کیفیت وحی بر پیامبران
- ب - اسباب نزول

- ۱- معانی لغوی واصطلاحی سبب نزول
- ۲- تقسیم قرآن از جهت دارا بودن سبب نزول
- ۳- فواید شناخت عند اسباب نزول
- ۴- عموم لفظ و خصوص سبب و بررسی میزان اعتبار هر یک
- ۵- بررسی تعدد اسباب و وحدت نازل و بالعکس

منابع درس :

جزوه استاد با تکیه بر منابع ذیل :

- ۱- التمهید فی علوم القرآن - آیت الله محمد هادی معرفت ۲- اسباب النزول - واحدی ۳- مناهل العرفان فی علوم القرآن - عبد العظیم رزقانی ۴- دانشنامه قرآن و قرآن پژوهی (مدخل علوم قرآن) - بهاء الدین خرمشاهی ۵- المدخل فی علوم القرآن - محمد ابو شهبه ۶- مباحث فی علوم القرآن - صبحی صالح ۷- الاتقان - سیوطی، نوع نهم ۸- لباب النقول فی اسباب النزول - سیوطی ۹- البرهان - زرکشی ۱۰- علوم قرآن و فهرست منابع - دکتر عبد الوهاب طالقانی ۱۱- اسباب النزول عن الصحابة والمفسرين - عبد الفتاح قاضی ۱۲- الصحيح المسند فی اسباب النزول - ابو عبد الرحمن الرادعی

علوم قرآن (۲)

کد درس (۵۱)

ساعت تدریس: (۳۲ ساعت)

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

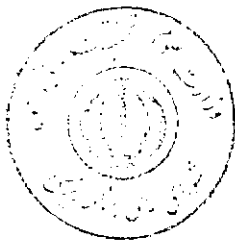
پیشنیاز: علوم قرآن (۱)

هدف: آشنایی با مباحث علوم قرآنی

سرفصل درس:

بررسی اجمالی روشهای بیان در قرآن با تکیه بر موضوعات ذیل:

- ◀ قصه در قرآن
- ◀ مثل در قرآن
- ◀ جدل و استدلال در قرآن
- ◀ سوگندهای قرآن
- ◀ انواع خطاب در قرآن
- ◀ مفهوم و منطوق
- ◀ تقدیم و تأخیر
- ◀ تکرار در قرآن

منابع درس:

جزوه استاد با تکیه بر منابع ذیل:

- ۱- الاتقان نوع های ۱۱، ۴۴، ۵۰، ۵۱، ۶۶، ۶۷ و ۶۸
- ۲- قصص الانبیاء - عبد الوهاب
- ۳- القصص القرآنی مفهومه و منطوقه - عبد الکریم الخطیب
- ۴- امثال قرآن - علی اصغر حکمت
- ۵- البرهان - زرکشی
- ۶- أمثال القرآن - عبد الرحمن حسن حنکه الميدانی
- ۷- دانشنامه قرآن
- ۸- القصص القرآنی - عماد زهیر حافظ
- ۹- القصص
- ۱۰- اسالیب البیان فی القرآن - سید جعفر حسینی
- ۱۱- التبیان فی
- ۱۲- الفوائد المشوقة الی علوم القرآن و علم البیان - ابن القیم الجوزیه

علوم قرآن (۲)

موسسه تخصصی علوم قرآنی
مکان: تهران، خیابان ولیعصر، پلاک ۱۲۲

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: تئوری

پیشنیاز: علوم قرآنی (۱)

هدف: آشنایی با مباحثی از علوم قرآنی

سرفصل دروس:

بررسی اجمالی مباحث ذیل:

◀ ناسخ و منسوخ

◀ عام و خاص

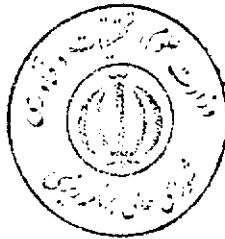
◀ مطلق و مقید

◀ مجمل و مبین

منابع درس:

جزوه استاد با تکیه بر منابع ذیل:

- ۱- البیان - آیت الله خروئی ۲- النسخ و المنسوخ - ابو بکر النجاشی ۳- الاتقان - سیوطی
- نوع های ۴۵، ۴۶، ۴۷، ۴۹ ۴- التمهید، جلد دوم - آیت الله محمد هادی معرفت ۵- مناهل العرفان -
- عبد العظیم زرقانی ۶- النسخ و المنسوخ بین الایات و النفی - عبد المتعال الجبری ۷- النسخ فی القرآن
- الکریم - دکتر مصطفی زید ۸- مباحث فی علوم القرآن - عباس صالح ۹- مباحث مطلق و مقید عام
- وخاص، مجمل و مبین از کتب اصول فقه ۱۰- النسخ و المنسوخ فی القرآن الکریم - ابن العربی المالکی

علوم قرآن ر ۱۱

درس (۱۳)

ساعت تدریس: (۲۲ ساعت)

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: علوم قرآنی (۱)

هدف: آشنایی با مباحث از علوم قرآنی

سرفصل درس:

بررسی اجمالی موضوعات ذیل:

◀ محکم و متشابه

◀ تأویل

◀ مجازات قرآن

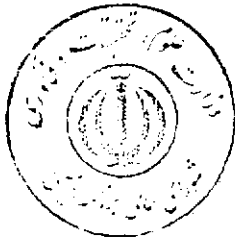
◀ آیات مشتبهات

◀ مبهات قرآن

منابع درس:

جزوه استاد با تکیه بر منابع ذیل:

- ۱- آالاتقان سیرطی نوع های ۱، ۲، ۳، ۴، ۵، ۶، ۷، ۸، ۹، ۱۰، ۱۱، ۱۲، ۱۳ - متشابه القرآن و سخته - ابن شهر آشوب
- ۲- تفاسیر قرآن، بویژه المیزان، ذیل آیه هفتم سوره آل عمران - ۴ - اضواء علی متشابهات القرآن - سنبل
- ۳- یاسین - ۵ - متشابه القرآن - قاضی عبد الجبار - ۶ - مجازات القرآن - سید رضی - ۷ - درة التنزیل و غرة التأویل - خطیب اسکافی - ۸ - متشابه القرآن - ملا صدرا - ۹ - التمهید، آیت الله مرعشی - بحث محکم و متشابه (جلد دوم) - ۱۰ - دانشنامه قرآن و قرآن پژوهی (مدخل محکم و متشابه، مبهات، مجاز) - ۱۱ - مجاز القرآن - معمر بن منی - ۱۲ - قرآن در اسلام - علامه طباطبائی - ۱۳ - محکم و متشابه - دکتر آقایی

علوم قرآن (۵)

کد درس (۴۴)
ساعت تدریس: (۳۲ ساعت)

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

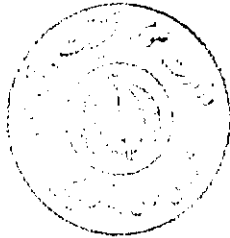
پیشنیاز: علوم قرآن (۱) و (۲) و (۳) و (۴)

هدف: آشنایی با برخی از مباحث علوم قرآنی

سرفصل درس:

بررسی اجمالی موضوعات ذیل:

- ◀ اعجاز قرآن
- ◀ اختلاف ناپذیری قرآن
- ◀ وزن و نظم و فواصل آیات
- ◀ تناسب آیات و سوره

منابع درس:

جزوه استاد با تکیه بر منابع ذیل:

- ۱- الاتقان سیوطی نوع های ۴۸، ۵۹، ۶۲ و ۶۴
- ۲- التمهید - آیت الله معرفت ۳ - علوم قرآنی - آیت الله معرفت ۴ - البیان - آیت الله خوئی ۵ - مناهل العرفان - عبدالمعظم زرقانی ۶ - تفسیر المیزان ذیل آیات تحدی ۷ - المعجزة الكبرى - محمد ابو زهره ۸ - اعجاز القرآن - ابرو بکر باقلانی

تفسیر قرآن (۱)

کد درس (۴۵)

ساعت تدریس: (۶۴ ساعت)

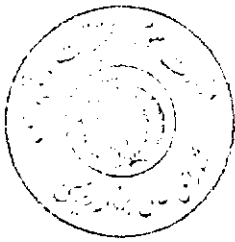
تعداد واحد: ۴

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: اصول و مقدمات تفسیر قرآن

هدف: آشنایی با تفسیر قرآن کریم با گرایش تفسیر انری

سرفصل درس:

◀ سوره های: اقرأ، محمد، توحید، کوثر، نجم و پنج آیه اول سوره بقره

منابع درس:

جزوه استاد با استفاده از منابع ذیل:

- ۱- تفسیر طبری ۲- تفسیر القرآن العظيم - ابن کثیر ۳- الدر المنثور - سیوطی ۴- المـحرر الوجیز - ابن عطیه الاندلسی ۵- البرهان في تفسیر القرآن - سید هاشم بحرانی ۶- تفسیر القمی ۷- تفسیر ذرات کوفی ۸- تفسیر عیاشی ۹- تفسیر منسوب به امام حسن عسکری ۱۰- تفسیر المیزان (بحث دی روائی) ۱۱- اضواء البیان في ایضاح القرآن بالقرآن - شنقیطی ۱۲- التفسیر القرآنی للقرآن - عبد الکریم الخطیب ۱۳- تفسیر نور الثقلین - حویزی ۱۴- التفسیر الحدیث - محمد عزة دروزه

تفسیر قرآن (۱)

کتاب درس (۱۱)
سازمان تدریس (۱۱) علامه

تعداد واحد : ۴

نوع واحد : نظری

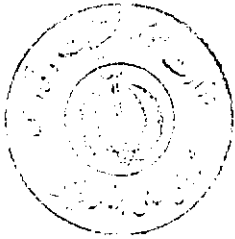
پوششها : اصول و مفاد تفسیر قرآن

هدف : آشنایی با تفسیر قرآن کریم با گرایش فقهی

سرفصل درس :

مستخبی از آیات الاحکام با تکیه بر منابع ذیل :

- ۱ < آیات الاحکام - جصاص
- ۲ < آیات الاحکام - ابن العربی المالکی
- ۳ < زبدة البیان - مقدس اردبیلی
- ۴ < کنز المرفان - فاضل مقداد
- ۵ < تفسیر شاهی - امیر ابو الفتح جرجانی عربشاهی
- ۶ < الجامع لاحکام القرآن - قرطبی
- ۷ < تفسیر المنیر - وهبة الزحیلی
- ۸ < فتح القدیر - شوکانی (زیدی مذهب)
- ۹ < التحریر والتتویر - طاهر بن عاشور (هائکی مذهب)
- ۱۰ < احکام القرآن - شافعی
- ۱۱ < احکام القرآن - خزائلی
- ۱۲ < زاد المسیر - ابن الجوزی (حنبلی مذهب)
- ۱۳ < تفسیر جامع آیات الاحکام - زین العابدین قربانی

تفسیر قرآن (۳)

کد درس (۴۷)

ساعت تدریس: (۶۴ ساعت)

تعداد واحد: ۴

نوع واحد: نظری

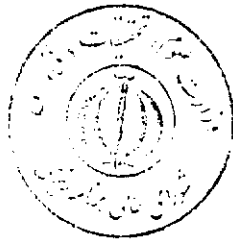
پیشنیاز: اصول و مقدمات تفسیر قرآن

هدف: آشنایی با تفسیر قرآن کریم با گرایشهای فلسفی، کلامی و عرفانی

سرفصل درس:

منتخبی از سوره‌ها از قرآن در تفاسیر و کتب ذیل:

- ▷ تفسیر ملاصدرا
- ▷ رسائل ابن سینا
- ▷ نوشته‌های شیخ اشراق سهروردی
- ▷ تفسیر محی الدین بن عربی
- ▷ تأویلات ملا عبد الرزاق کاشی
- ▷ بیان السعاده - ملا سلطان گنابادی
- ▷ غرائب القرآن - نیشابوری
- ▷ حقائق التفسیر - سلمی
- ▷ کشف الاسرار - میبدی
- ▷ مفاتیح الغیب - فخر رازی
- ▷ کشاف - زمخشری
- ▷ تنزیه القرآن عن المطاعن - قاضی عبد الجبار
- ▷ النکت والعیون - ماوردی
- ▷ لطائف الاشارات - قشیری
- ▷ تفسیر کلامی قرآن - دکتر محمد حسین روحانی
- ▷ تأویلات نجمیه از نجم الدین دایه و علاء الدین سمنانی

تفسیر قرآن (۳)

کتاب درسی (۲۸)
مدت تدریس: (۱۴ ساعت)

تعداد واحد: ۴

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: اصول و مبادیات تفسیر قرآن

هدف: آشنایی با روش تفسیر موضوعی و نمونه‌هایی از آن

سرفصل درس:

الف - کلیاتی درباره تفسیر موضوعی شامل:

◀ تعریف تفسیر موضوعی

◀ سابقه تفسیر موضوعی

◀ تحول تفکر موضوعی در عصر اخیر

◀ اهم کتب تفسیر موضوعی مانند (پیام قرآن - آیت الله مکارم شیرازی، مفاهیم قرآن - آیت

الله جعفر سبحانی، تفسیر موضوعی - آیت الله جوادی آملی)

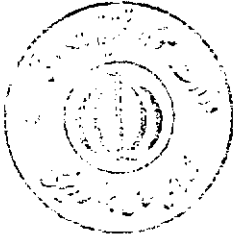
ب - بررسی چند موضوع به شرح ذیل:

◀ اخلاق و سیره پیامبر (ص)

◀ عصمت

◀ امانت

◀ علم غیب و حدود آن

منابع درس:

جزوه استاد با تکیه بر منابع ذیل:

- ۱- المدخل الى التفسیر الموضوعی - ابطحی ۲ - مباحث في التفسیر الموضوعی - احمد جمال العمری ۳ - نگاهي به تفاسیر موضوعی معاصر (کیهان اندیشه شماره ۲۸) ۴ - التفسیر الموضوعی والنسفة الاجتماعية في المدرسة القرآنية - شهید صدر ۵ - روش شناسی تفسیر موضوعی - سید هدایت الله جلیلی ۶ - تفسیر موضوعی قرآن (عصمت انبیاء) - آیت الله معرفت ۷ - سیرة الرسول من القرآن الکریم - ابو شهبه ۸ - گامی به سوی تفسیر موضوعی قرآن - محمد غزالی، ترجمه علی اصغر محمدی ۹ - التفسیر الموضوعی بین النظرية والتطبيق - صلاح عبد الفتاح الخالدي

نهج البلاغه (۱)

شد درس (۴۹)
ساعت تدریس: (۳۲ ساعت)

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: ندارد

هدف: آشنایی با نهج البلاغه و مسائل پیرامون آن

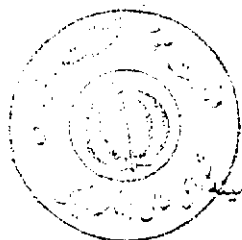
سرفصل درس:

مباحثی درباره مؤلف نهج البلاغه شامل:

- ۱ < زندگی نامه
- ۲ < شخصیت علمی
- ۳ < انگیزه تألیف نهج البلاغه
- ۴ < روش سید رضی در انتخاب سخنان حضرت امیر المؤمنین علی (ع)

مباحثی پیرامون نهج البلاغه شامل:

- ۱ < ساختار نهج البلاغه و موضوعات آن
- ۲ < مستدرکات نهج البلاغه
- ۳ < شبهات و تشکیک‌ها پیرامون نهج البلاغه و پاسخ‌های آن
- ۴ < بررسی اسناد و مدارک نهج البلاغه و گزارشی از آثار دانشمندان در این زمینه
- ۵ < فرهنگ‌ها، شروح و ترجمه‌ها

منابع درس:

جزوه استاد با تکیه بر منابع ذیل:

- ۱- سید رضی، مؤلف نهج البلاغه - علی دوانی ۲- سیری در نهج البلاغه - شهید مرتضی مطهری
- ۳- مدارک نهج البلاغه و اسانیده - سید عبد الزهراء الحسینی ۴- اسناد و مدارک نهج البلاغه - سید محمد مهدی جعفری ۴- استناد نهج البلاغه - امتیاز علی خان عرشی - ترجمه دکتر آیت الله زاده شیرازی
- ۵- مقدمه‌های شروح نهج البلاغه ۶- مجموعه آثار کنگره‌های بنیاد نهج البلاغه ۷- روش تحقیق در نهج البلاغه - محمد دشتی ۸- نهج البلاغه و گرد آورنده آن - مجموعه مقالات نهج البلاغه ۹- نهج البلاغه از کیست؟ محمد حسن آل یاسین، ترجمه علی دوانی ۱۰- دو مقاله درباره نهج البلاغه - دکتر سید جواد مصطفوی ۱۱- فرهنگ آفتاب - عبد المجید معادیخواه

نهج البلاغه (۴)

شماره درس : ۲
ساعات تدریس : (۳۲ ساعت)

تعداد واحد : ۲

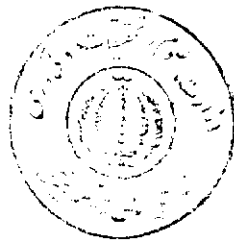
نوع واحد : نظری

پیش از نهج البلاغه (۱)

هدف : آشنایی با سخنان امیر المؤمنین (ع) در نهج البلاغه

سرفصل درس :

- ◀ منتخبی از خطبه‌ها، نامه‌ها و کلمات قصار مانند :
- ◀ خطبه متین (همام)
- ◀ نامه امام علی (ع) به امام حسن (ع)
- ◀ نامه به مالک اشتر
- ◀ خطبه قاصعه
- ◀ موضوعات قرآنی در نهج البلاغه
- ◀ خطبه شقیه
- ◀ نامه امام علی (ع) به عثمان
- ◀ نامه‌های امام به معاویه

منابع درس :

جزوه استاد با تکیه بر منابع ذیل :

- ۱- شرح نهج البلاغه - ابن ابی الحدید ۲- شرح نهج البلاغه - ابن میثم بحرانی ۳- شرح نهج البلاغه - میرزا حبیب الله خونی ۴- شرح نهج البلاغه - غلامه شوشتری ۵- شرح نهج البلاغه - علامه جعفری ۶- اوصاف پارسایان ۷- کاوش در نهج البلاغه - بنیاد نهج البلاغه

سبک های تلاوت و حفظ قرآن

کد درس (۵۱)
ساعت تدریس: (۲۲ ساعت)

تعداد واحد: ۱
نوع واحد: عملی
پیشنیاز: تجوید و آداب تلاوت

هدف: آشنایی با سبک های تلاوت قرآن کریم و روش حفظ آن

سرشمیل درس:

- ◁ آشنایی با صوت و لحن قاریان مختلف و اجرای آن (به انتخاب استاد)
- ◁ حفظ قرآن
- ۱- اهمیت حفظ قرآن
- ۲- فوائد حفظ قرآن
- ۳- روشهای حفظ قرآن

منابع درس:

- ۱- اهمیت و روش حفظ قرآن ۲- روش حفظ قرآن - استاد پرهیزکار ۳- آثار صوتی قاریان صاحب سبک